

metal

interni informativni časopis | številka 15 | oktober 2004

Mitja Laure, univ. dipl. inž. str.

10-letnica Serpe

Ob desetletnici Serpe smo v petek, 10. septembra, pri cerkvi sv. Neže nad Selami pripravili piknik za vse zaposlene in bivše zaposlene. Udeležilo se ga nas je preko sto.

Za poslovne partnerje smo pripravili srečanje pri Marinu v Šentanelu.

Povabili smo vse, ki so kakorkoli bili ali so povezani s Serpo. Desetletno zgodovino je povzel direktor Andrej Gradišnik; nastanek zaradi krize v železarstvu, večanje realizacije iz leta v leto, rast števila

zaposlenih, širjenje kroga kupcev, predvsem zunaj meja Slovenije. Tehnično plat razvoja pa je opisal tehnični direktor Mitja Laure. Poudaril je predvsem usmeritev Serpe v višjo CNC-tehnologijo in predstavil najnovejšo pridobitev, CNC-stružnico Daewoo. Nastopila je folklorna skupina, ki jo vodi naš sodelavec Peter Šumnik, plesala sta mlada plesalca Lena in Matic Pavlinič, za zabavo pa je poskrbel sodelavec Janez Orešnik. Organizacijsko je prireditev uspešno pripeljala do konca Ivana Čreslovnik.

Najlepša hvala za povabilo na piknik ob praznovanju 10-letnice podjetja!
Bivši sodelavci Serpe

OPRAVIČILO

Avtor članka Projekt Artemis, ki je bil objavljen v 14. številki internega časopisa Metal, se opravičuje za napačno poimenovanje delovnega mesta Etbina Melanška. Etbin Melanšek je delovodja in ne kjučavničar. Za neljubo napako se opravičuje in prosi za razumevanje.

metal

interni informativni časopis | številka 15 | oktober 2004

Na naslovnici: Sončnica
Fotografija: Stanko Mravljak
Oblikovanje: Uroš Grabner

Iz vsebine:

- 2 10-letnica Serpe
- 3 Uvodnik
- 4 Metal ima novo celostno grafično podobo
- 5 Proizvodnja Rekordna mesečna proizvodnja odličnega jekla v zadnjih desetih letih
- 6 Anketa "Ponosni smo, da smo jeklarji"
- 8 Trženje Druga konferenca trženja
- 9 Srečanje Orodjarji na Ravnah
- 10 Anketa "Bilo je poučno in zanimivo"
- 11 Libeliče – turistični biser
- 12 Organizacija Hišni red – za prijetnejše in bolj urejeno sobivanje
- 14 Varnost in zdravje pri delu Analiza poškodb pri delu
- 16 Ekologija Odlaganje odpadkov
- 17 Kadri Zaposleni
- 18 Aktualni jeklarski kotiček 12. konferenca o materialih in tehnologiji
Tretja konferenca proizvajalcev visokolegiranih in nerjavnih jekel – dolgih proizvodov
- 19 Poslovanje Poslovanje že štiri mesece pozitivno
- 20 Popotovanja Na najvišjem vrhu severne Evrope
- 24 Nagradna križanka

Izdaja: SŽ-Metal Ravne d.o.o.

Uredniški odbor: Andreja Čibron-Kodrin
Andrej Gradišnik
Gabrijela Urnaut
Andreja Krajnc

Jezikovni pregled: Andreja Čibron-Kodrin

Produkcija: © crashgroup

Tisk: ZIP center d.o.o.

Uredništvo: Koroška cesta 14,
Ravne na Koroškem
87 07 236

Telefon:

Časopis dobijo zaposleni v podjetju
Metal Ravne **brezplačno.**

Vaše predloge, pobude in vprašanja pošljite na naslov uredništva.

Uvodnik

V Metalu Ravne smo tudi v letošnjih prvih osmih mesecih povečevali obseg proizvodnje in prodaje. Potem ko smo v letu 2003 blagovno proizvodnjo v primerjavi z letom 2002 povečali za 20 %, znaša povečanje le-te v prvih osmih mesecih leta 2004 skoraj 11 % glede na enako obdobje lanskega leta.

Seveda je to mogoče le ob dobrem delu vseh proizvodnih obratov in spremljivalnih dejavnosti. Opazne trende povečanja beleži kovaški program, ki je bil v preteklih obdobjih deležen tudi največjih tehničnih posodobitev. Za povečano količinsko proizvodnjo gotovih izdelkov moramo v jeklarni odlično vedno več jekla. Pred planiranimi zastoji proizvodnje, zaradi letnih remontov, pa smo načrtno še dodatno povečali obseg litja jekla, kar je junija omogočilo rekordno mesečno proizvodnjo odlitega jekla v minulem desetletnem obdobju. Povečane medfazne zaloge in skrbno načrtovanje ter izvedba letnih remontov ključnih proizvodnih agregatov so omogočili zelo solidno blagovno proizvodnjo in prodajo tudi v obeh poletnih mesecih. Tako je bila blagovna proizvodnja v juliju le 15 % nižja od dvanajstine letnega načrta, v avgustu pa le 12 %. Ob tem pa so bili vzdrževalni posegi, tako po vsebini kot obsegu, bistveno večji od remontov minulih let. Glede na dotrajanost opreme in velike obremenitve zaradi povečane proizvodnje je bilo to nujno. V kovačnici smo opravili obsežnejši remont kovaškega stroja in manipulatorja ter dodatno povečali predvidene posege na stiskalnici. Na težki progi smo poleg rednih letnih aktivnosti izvedli še posege na dinamiku glavnega motorja, kjer je bilo za izvedbo brušenja kolektorja treba izdelati poseben pogon in napravo za brušenje. Zaradi povečanih tresljajev na srednji progi smo morali ponovno odpreti reduktor in preveriti stanje ležajev in njihovega ležišča. Poleg vsega pa smo letos med remontu popravili konti peč, kar smo v prejšnjih letih storili v drugih časovnih obdobjih. Za uspešno opravljene letne remonte proizvodnih agregatov gre zahvala in pohvala vsem notranjim in zunanjim izvajalcem, ki so tako prispevali svoj delež k ustvarjanju

razmer za še boljše delo in rezultate Metala v jesenskih mesecih. Zelo vzpodbudni pa so bili že tudi poslovni trendi v spomladansko-poletnih mesecih. Po tem ko smo v prvih štirih mesecih letošnjega leta pripisovali veliko izgubo, smo "predstavo" bistveno izboljšali v naslednjih mesecih. Proizvodnja je uspela izboljšati stroškovne proizvodne kazalce in predvsem z radikalnim znižanjem deleža zaostalih naročil popraviti pogajalske pozicije prodaje. Na komercialnem področju smo uravnotežili rast prodajnih cen z nabavnimi cenami. Finančne stroške postopno znižujemo ... Rezultat naštetih in številnih drugih aktivnosti je pozitiven kumulativni poslovni izid podjetja po osmih mesecih letošnjega leta. Glede na že sprejeta naročila in v precejšnjem obsegu že zakupljene surovine lahko pričakujemo, da bo ob podobnem zavzetem delu vseh zaposlenih rezultat v jesenskih mesecih še boljši. Seveda pa ob povečanem obsegu dela, lovljenju rekordov in želji za doseganjem ciljev ne smemo pozabiti na varnost, odnos do strojev in naprav, disciplino ter spoštovanje predpisov. Čeprav statistične analize zadnjih let kažejo, da se število delovnih nesreč v Metalu znižuje, pa nas vendarle posamezne nesreče vedno znova opozarjajo na potrebno previdnost. V prihodnje bomo zato povečano skrb namenili tudi sistemskim rešitvam, vzpodbujanju

foto: Tomo Jeseničnik

Namestnik glavnega direktorja
Andrej Gradišnik
 univ. dipl. inž. metal. in mater., spec. za menedž.

varnega dela, primernege odnosa do strojev, disciplini ter motivaciji zaposlenih in izboljšanju imidža podjetja. **Naš cilj je z varnim in učinkovitim delom ter ustrezno motiviranimi zaposlenimi dosega ti odlične poslovne rezultate.**

foto: Tomo Jeseničnik

Metal ima novo celostno grafično podobo

Celostna podoba je način izražanja identitete. S svojim grafičnim jezikom oblikuje komunikacijski sistem, ki omogoča prepoznavno, čitljivo in učinkovito razmerje s svojim internim, poslovnim, nacionalnim ter globalnim okoljem.

Je prepoznavnost in izgled podjetja, najprej znotraj in šele potem navzven. Zavedati se moramo, da samo usklajen, sistematičen in konsistenten nastop v javnosti dviguje ugled podjetja in krepi zaupanje v poslovne odločitve, izdelke in storitve.

Celostna grafična podoba ni samo znak na papirju, so tudi vsi spremni simboli, tipografija, oblikovane dokumentacije ... skratka izraz celote! Ni samo vizitka, dopisni papir, kuverta, je tudi pravilnost izpisa posameznega dokumenta, skladnost tipografij, ureditev dokumentacije ... Enotna urejenost skritih geometrijskih elementov logotip

pozicionira vedno enako (izjeme so izvzete), oddaljenost grafizma od tipografije je vedno enaka, s tem se krepi ime podjetja ter prepoznavnost le-tega ... Celostna grafična podoba mora izražati takojšnjo veljavo in prepoznavnost podjetja ne glede na to, za katere elemente gre! Osnovni razpoznavni znak se mora izražati povsod enako, operative tiskovine morajo biti enotne, trženjske komunikacije na prvi pogled prepoznavne, označevanje čisto in smiselno, promocijski materiali v povezavi z izgledom ...

Osnova:

Bistvo prenove celostne podobe temelji na oblikovno majhnih spremembah, ki učinkujejo kot utrditev že uveljavljenih poslovnih vrednot in načel. Redukcija logotipa na ime Metal Ravne, s poenotenjem tipografije ter vključitvijo obstoječega grafičnega elementa "peči" v celoto, s čimer se celostna grafična podoba zasidra in okrepi. Potemnitev barve, kar daje moč osnovi. Odstranitev sekundarnih elementov iz glave logotipa (spremni tekst ...), s čimer dobimo čisto in prepoznavno obliko.

Logotip je in mora biti izraz čistosti ter prepoznavnosti imena, osnovni podatki (registracija – polno ime, naslov ...) so spremni tekst in razbremenijo, hkrati pa krepijo celoto!

Stara osnova

Nov logotip Metala Ravne

Stanko Petovar, univ. dipl. inž. metal. in mater.

Rekordna mesečna proizvodnja

odlitega jekla v zadnjih desetih letih

foto: osebni arhiv

Jeklarna je v juniju 2004 izdelala in odlila od leta 1995 največjo količino ingotov.

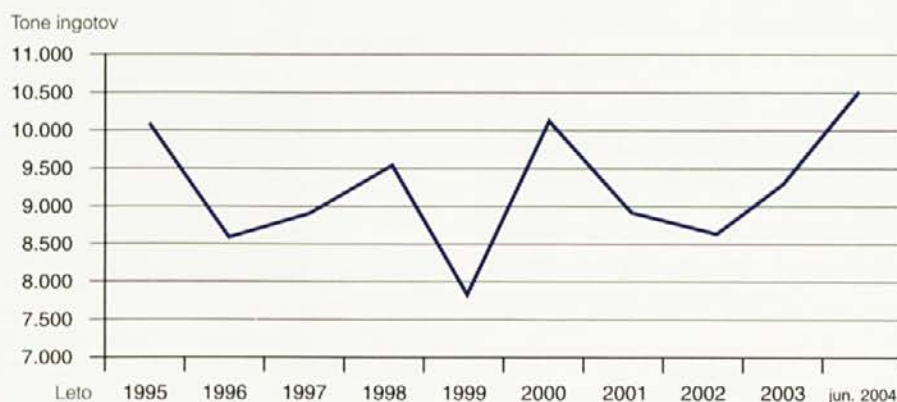
Ta je znašala 10.467 ton ali 129 % mesečnega plana. Tolikšna proizvodnja je bila dosežena zaradi spremembe delovnega koledarja, ko smo zaradi potreb po vzdrževalnih delih na težki progi podaljšali trajanje remonta tudi v jeklarni in del teh dni nadomestili z dodatnimi dnevi obratovanja že v juniju – pred remontom. Dodatno pa je treba poudariti, da je tako visoka proizvodnja rezultat velike prizadevnosti zaposlenih. Zaradi zelo raznolikoga programa litja ingotov ter daljše odsotnosti nekaj zaposlenih zaradi bolezni so to dosegli vsi prisotni na delu, predvsem pa s timskim delom, medsebojno pomočjo in tudi dobro organizacijo dela.

Tudi sicer je proizvodnja v letošnjem letu visoka – letni plan znaša 97.600 ton. Polletni načrt je predvidel 48.800 ton, dejansko pa smo odlili 55.764 ton ali 114,3 % plana.

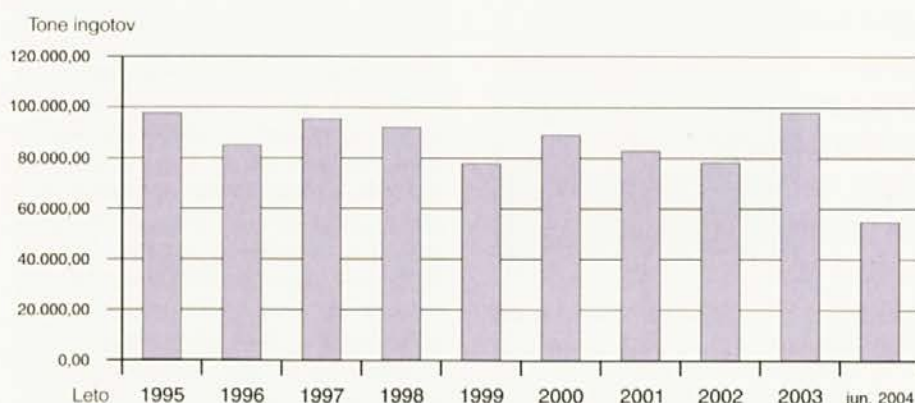
Po padcu proizvodnje v letu 1990 je bil bivši mesečni rekord dosežen oktobra 1994, in sicer 11.777 ton ingotov. Takrat smo tudi imeli doslej v Metalu najvišjo proizvodnjo jekla - 100.490 ton.

Naj vas spomnim, da že od začetka leta 2001 proizvajamo vse odlito jeklo preko UHP elektro obločne peči v jeklarni 2. Z januarjem 2001 je namreč prenehala proizvodnja jekla na visokofrekvenčni peči ASEA (leta 2000 je bilo izdelano 115 ton jeklene litine za potrebe STO) in preko 10 t elektro obločne peči (zadnje leto, torej 2000., je bilo odlito 8.064 ton jekla).

Maksimalna mesečna proizvodnja jekla na peči UHP

Proizvodnja jeklarni v zadnjih 10 letih

Tako visoka proizvodnja kakovostnega jekla je tudi pripomogla k dobremu poslovnemu rezultatu Metala. To želimo povedati vsem in jeklarjem čestitati za mesečni rekord v upanju, da bomo znali take rezultate še kdaj ponoviti oziroma loviti nove rekorde.

foto: Tomo Jeseničnik

Andreja Čibron-Kodrin, Fužinar Ravne, d. o. o.

"Ponosni smo, da smo jeklarji"

Jeklarna letos praznuje kar nekaj pomembnih obletic: 20-letnico obratovanja vakuumske ponovčne peči in naprave EPŽ II ter 30-letnico delovanja EPŽ I in uporabe t. i. zgradbe ETS, v kateri domujejo tudi elektro-vzdrževalci jeklarne. Ti jubileji in rekordna proizvodnja ingotov v juniju, največja v zadnjem desetletju (o njej piše direktor Stanko Petovar v posebnem prispevku), so bili razlog, da je vodstvo obrata oziroma podjetja jeklarje povabilo na jesenski piknik. Za Metal je pomemben človek, je v nagovoru med drugim zatrdil direktor Petovar, zato je dobrodošlo druženje zaposlenih tudi v prostem času, ko se lahko še bolj spoznamo in je tudi dovolj priložnosti, da se rodijo nove ideje. Jeklarje je pozdravil, kot je zapisano spodaj, tudi glavni direktor mag. Darko Mikec. Pomešala sem se mednje in preživela prijeten popoldan; kaj so mi povedali, pa je zabeleženo v naslednjih vrsticah.

foto: Tomo Jeseničnik

Mag. Darko Mikec, glavni direktor:

"Na Ravnah sem od začetka aprila; vodenje podjetja sem prevzel, ko je bil Metal v nezavidljivem položaju. Izguba je znašala okoli 150 milijonov tolarjev. Zdaj že lahko rečem, da smo uspeli. V kratkem času smo pokrili izgubo in po osmih mesecih letošnjega leta beležimo sedemdeset milijonov tolarjev dobička. Samo v avgustu smo prodali 5200 ton jekla in ustvarili 64 milijonov tolarjev dobička. Tudi v jesenskih mesecih pričakujemo dobre rezultate. Zavzemam se, da nekaj tega denarja razdelimo zaposlenim, vsaj pri božičnici. Naročil je dovolj do konca januarja. Kupci priznavajo, da je ravensko jeklo dobro, malo je reklamacij. To kakovost moramo obdržati. Ime Ravne je uveljavljeno v svetu, na kar morajo biti Ravenčani ponosni. Ravne so pete na svetu po proizvodnji orodnih in hitroreznih jekel, kupujejo pa jih kar v štiridesetih državah. V Metalu smo najpomembnejše težave odpravili in zdaj pripravljamo strategijo nadaljnega razvoja. Do leta 2010 naj bi izdelali od 130.000 do 140.000 ton jekla letno, za kar pa bodo potrebne tudi investicije. Naš cilj je, da leta 2010 prodamo 100.000 ton izdelkov, kar je za petino oziroma četrtino več kot zdaj. Verjamem, da bomo tudi to zmogli."

Rajko Jevšnikar, vakuumska naprava:

"Na vakuumu, kjer se jeklo 'končuje', delam že dvajset let. Junija je bilo res naporno, na 'šihitu' smo bili skorajda nepretrgoma. Vendar – mi 'stare kljuke' zdržimo! Tudi štiriizmenski cikel, ko delamo ob vikendih. Sodelavci se dokaj dobro razumemo, se ne kregamo in 'držimo skupaj'. Družimo se tudi na piknikih, ki jih vsaka izmena pripravi dvakrat na leto. Všeč mi je tudi tokratno srečanje, saj združuje ljudi. Včasih smo se pogosteje družili. Do

foto: Andreja Čibron-Kodrin

upokojitve imam še natančno leto dni. V pokoju bom užival na vikendu, pri miru pač ne znam biti. S sodelavci se bom gotovo še videval, če ne drugje, pa na piknikih, saj nanje povabimo tudi upokojene. Dotlej pa bom mlade učil delati in navajati na disciplino. Ponosen sem, da sem jeklar."

foto: Andreja Čibron-Kodrin

Miran Suhovršnik, priprava vložka:

"V Metalu sem šele pol leta in vozim žerjav. Sem zadovoljen. Prej sem bil zaposlen v Transkorju. Šofer sem bil več kot dvajset let. Imam štiriindvajset let delovne dobe. Že leta 1996 sem opravil tečaj za žerjavovodjo, kar mi je prišlo prav, ko so v pripravi vložka iskali novega sodelavca. Vožnja je bila v primerjavi s sedanjim delom bolj naporna. Tu mi je bolj všeč, saj ne sedim celih osem ur. Delo je bolj raznovrstno in razgibano. Delam le dopoldan. Na tem delovnem mestu želim ostati in sploh ne razmišljam, da bi šel kam drugam. S sodelavci se razumemo, si pomagamo, skupaj delamo in se tudi nasmejemo ... Junija je bilo res veliko dela, a tempo ni bil prenaporen. Na takšnem srečanju sem prvič, saj jih v mojem prejšnjem podjetju niso prirejali. Ostal bi še, a moram nazaj na delo."

foto: Tomo Jeseničnik

foto: Andreja Čibern-Kočin

Jože Turičnik, vakuumška naprava:

"V jeklarni sem zaposlen dober mesec dni, prej pa sem delal v Livarni. Ker sem iz Slovenj Gradca, je bila vsakodnevna vožnja v Vuzenico in nazaj kar naporna. Iskal sem delo bližje domu in dekletu, pa tudi tako zaposlitev, ki bi mi omogočala uspešno kariero. Sem strugar oziroma mehanik, vendar imam ambicije in bi se rad usposobil za metalurga. Sicer sem zdaj zaposlen le za določen čas, vendar bi želel ostati.

V jeklarni me uvajajo v različna opravila: pri t. i. podzidavanju plošč, v kanalih, pri pečeh ... Delam na štiri izmene, vendar mi ni težko, čeprav je nekoliko drugače, če si prost med tednom. Na delovnem mestu je vroče, a mi to ni tuje, saj sem se vročine navadil, kot tudi praha in mraza, že v prejšnji službi. S prvo plačo sem še kar zadovoljen; naslednja bo že večja. Sodelavci in mojstri so v redu. Če česa ne vem, vprašam, pa mi povedo in pomagajo. Pomembno je sodelovanje in da smo dober tim."

foto: Andreja Čibern-Kočin

Andrej Krajnc, priprava vložka:

"Seveda sem ponosen, da sem jeklar. Če ne bi bil, ne bi bil v jeklarni že petnajst let. Prej sem delal v valjarni, sicer pa sem v Metalu že od leta 1982. Sem avtogeni rezalec. Delo se mi ne zdi preveč naporno in ga ne bi zamenjal. Tudi vodstvo je v redu. Kolektiv mi je všeč, najbolj pomembno pa je, da se sodelavci

razumemo. Tako se da vse lažje narediti, tudi potrpeti in ni težav. Družimo se tudi po 'šihu' in spijemo kakšno pivo ter se nekoliko sprostimo. To se dogaja sicer bolj poredko, saj imamo vsi družine, cene so visoke, pa tudi čas nas priganja.

Če bo možnost, bomo skušali rekordno proizvodnjo še kdaj ponoviti. Trudimo se, da zastavljeno izpolnimo. Srečanje mi je všeč. V takšni sestavi še nismo bili, je kar v redu. Upam, da se bomo ponovno družili kmalu, ne šele čez dvajset let."

foto: Andreja Čibern-Kočin

Miroslav Marin, priprava vložka:

"Pozna se, da je proizvodnja vedno večja. Pri nas, v pripravi vložka, so značilne konice. Včasih pripeljejo naenkrat kamioni in vlaki z materialom in vse je treba čim prej izprazniti, kar je zelo obremenjujoče. Obenem pa je treba še streči proizvodnji, ki se povečuje. Če si v kolektivu ne bi pri delu pomagali, ne bi šlo. Ne poznamo izgovora: 'To ni moje, to je tvoje delo.' Pomembna je sloga. Pozna se, da je proizvodnja vse večja, saj moram, čeprav sem obratni tehnik, pogosto sam zavihati rokave in obleči rokavice, če so delavci na dopustu ali bolniški. Ovira nas zastarel strojni park. V zadnjih letih smo bili deležni le minimalnih investicij, dobili smo tehtnico in popravili so žerjav. Elektronska tehtnica je zdaj pokvarjena, zato moramo material voziti petsto metrov daleč. Dobavni rok za novo pa je dva meseca. Kadar se kaj pokvari, čakamo na vzdrževalce, saj ima prednost peč UHP. Mislim tudi, da bi morali ponovno ovrednotiti delo pri pripravi vložka."

Robert Zapečnik, topilnica:

"V naši izmeni se zelo dobro razumemo, tudi junija smo 'dali vse od sebe'. Upam, da bomo, kot je to obljubil glavni direktor, konec leta tudi poplačani. S piknikom sem zadovoljen, sicer pa si ga zaposleni v isti izmeni pripravimo dvakrat letno. Enega nam plača sindikat, drugega pa sami. Delo pri peči UHP je fizično naporno in

foto: Andreja Čibern-Kočin

zaradi brizgajoče taline in žilindre nevarno, saj se jeklo segreje tudi do 1700 stopinj Celzija. Delamo na štiri izmene. Zadovoljni bi bili, če bi bil delovni koledar tak kot lani, ko smo bili vsako drugo soboto in nedeljo prosti. Vsi imamo namreč družine in smo radi doma. Sodelavci se enkratno razumemo, eden drugega nadomeščamo med dopusti in se vse lepo dogovorimo. V Metalu delam že petnajst let, prej sem bil pri 10-tonski peči, zdaj sem drugi pomočnik topilca pri peči UHP. Delo mi ustreza in mi veliko pomeni, le vsak drugi konec tedna bi bil rad z družino."

foto: Andreja Čibern-Kočin

Roman Kamnik, EPŽ:

"Medtem ko ima jeklarna veliko naročil, jih za EPŽ primanjkuje. V juniju, ko so v jeklarni dosegli rekordno proizvodnjo, smo bili zaposleni pri EPŽ na dopustu ali pa njim v pomoč. Pred petimi leti pa je bil tak tempo, da nam je bil dan prekratek. Izdelali smo tudi do 4000 ton jekla mesečno, zdaj le okoli dvesto. Radi bi delali, a ni naročil. Res je, da je EPŽ-postopek dražji, vendar je z njim mogoče izdelati izjemno kakovostna jekla. V nekdanji Jugoslaviji smo imeli najboljši EPŽ, zdaj smo v razvoju zaostali. Kako bo z EPŽ v prihodnje, je odvisno od načrtov vodstva podjetja. V tem oddelku, kjer nas je petnajst, sem zaposlen kot operater že od leta 1980 in le vodja ima daljši staž. Družimo se tudi na piknikih. V takšni sestavi, kot smo se zbrali danes, pa še nisem bil. Lepo je."

Gabi Urnaut, univ. dipl. kem.

Druga konferenca trženja

foto: Tomo Jeleničnik

V Portorožu smo 1. in 2. oktobra pripravili drugo Konferenco trženja, ki so se je udeležili predstavniki Metala in njegovih hčerinskih družb, podjetja Kovintrade in agenti oziroma zastopniki, ki tržijo naše izdelke v različnih državah sveta.

Konferenco smo organizirali, v nasprotju s prvo, v jesenskem času, ker smo želeli od ljudi, ki so prisotni na posameznem trgu, pridobiti čim več informacij o pričakovanjih za leto 2005, kar nam bo v veliko pomoč pri pripravi letnega plana prodaje in s tem tudi proizvodnje. Ker smo tudi v fazi priprave strategije razvoja Metala do leta 2010, je bila ena od tem na konferenci tudi njihovo videnje možnosti razvoja posameznega tržišča, kje so še možnosti za povečano prodajo in kaj je treba storiti za doseganje večjega tržnega deleža. Izraženo pa je bilo tudi, da mora Metal jasno izdelati svojo strategijo za vsako posamezno tržišče in jo predstaviti predstavnikom, ki tržijo izdelke na določenem trgu. Predstavniki želijo jasne usmeritve glede količin, h katerim kupcem se naj usmerijo (distributerji, končni porabniki) in tudi ali je Metal pripravljen investirati v izgradnjo skladiščnih centrov, če bi se to pokazalo potrebno za doseganje večje prodaje.

Tema, ki je bila zelo aktualna, je bila predstavitev modela izračuna dodatkov za legure in dodatkov za jekleni odpadke, ki se po novem uveljavlja kot samostojen dodatek tudi

Direktor Metala mag. Mikec in naši predstavniki v tujini (Stephen Cucich, mag. Darko Mikec, Marco Colombo, Edy Luzzi)

pri orodnih jeklih in ne samo pri konstrukcijskih, kot je bilo v preteklosti. Metal bo vztrajal pri uveljavljanju dodatka za odpadke, ker ga tudi konkurenca uveljavlja na novo, in ne želimo zaostajati za njimi, kakor se nam je primerilo pri dodatku za legure. Veliko zanimanja je bilo tudi za predstavitev "Dimenzijsko območje Metalovega proizvodno-prodajnega programa". To predavanje bomo izdali v obliki kataloga in bo v veliko pomoč prodajalcem in predstavnikom pri prodaji naših izdelkov. Odziv vseh povabljenih in sodelujočih na konferenci je bil zelo pozitiven in Metal bo z organizacijo konferenc nadaljeval tudi v prihodnjih letih, tako da bodo postale tradicionalna priložnost za izmenjavo tržnih in proizvodnih informacij.

Ogled Luke Koper

Direktor prodaje Stanko Triglav razlaga model izračuna dodatka za jekleni odpadke

Nekaj udeležencev v odmoru med predavanji

foto: arhiv Metala

Andreja Čibron-Kodrin, Fužinar Ravne, d. o. o.

Orodjarji na Ravnah

Pred tremi leti so se v Metalu odločili, da se bolj posvetijo tudi domačim kupcem, predvsem orodjarjem, saj je orodjarstvo perspektivna in hitro razvijajoča se panoga. Povabili so jih v goste, jih seznanili s proizvodnim programom in dodali še družabni del. Pozitivni odzivi udeležencev so potrdili pravilnost odločitve organizatorjev. Letna srečanja orodjarjev so tako postala tradicionalna; na letošnje, ki je bilo 22. junija, je prišlo že kar nekaj "starih znancev".

Kratko poročilo o srečanju ste lahko prebrali že v prejšnji številki, zdaj dodajamo še nekaj poudarkov iz predstavitev, mnenja udeležencev ter predvsem fotografije. Dopoldanski del druženja je bil namenjen predavanjem: Predstavitve novih jekel (Vlado Perovnik, univ. dipl. inž. metal. in mater.), Jekla za najzahtevnejše proizvode (Andrej Vrečič, univ. dipl. inž. metal. in mater.), Segrevanje orodij pri rezanju pločevine (dr. Ferdinand Grešovnik) in Dimenzijsko območje Metalovega proizvodno-prodajnega programa (Alojz Buhvald, univ. dipl. inž. metal. in mater.). Predavatelji so pripravili tudi brošuro s povzetki, ki bo udeležencem v pomoč, kadar bodo iskali podrobnejše podatke o predstavljeni tematiki.

Glavni direktor mag. Darko Mikec je v predstavitvi podjetja poudaril, da je Metal peti največji svetovni proizvajalec orodnega in hitroreznega jekla, ki obsega že okoli 60 odstotkov njegove celotne prodaje. Lani je podjetje zaradi velikega razkoraka med nabavnimi in prodajnimi cenami poslovalo z izgubo, zato so se odločili za poviševanje t. i. baznih cen izdelkov in za uvajanje legirnih dodatkov. Ukrepi so se že obrestovali, saj je tako npr. Metal maja že prodal rekordnih 7.200 ton jekla za 2,2 milijarde tolarjev. Podjetje na domačem trgu ustvari okrog 13 odstotkov prodajnih prihodkov. Kot je napovedal

foto: Andreja Čibron-Kodrin

Za slovo in obljubljeni ponovni snidenje še skupinski posnetek

glavni direktor, si bodo prizadevali, da krog kupcev v Sloveniji še razširijo. Analiza prodajno-skladiščnega centra je pokazala, da je le-ta še premalo fleksibilen, zato so med cilje njegovega prestrukturiranja uvrstili tudi povečanje hitrosti dobav in kakovostne storitve razreza. Kot je navada, se na srečanju orodjarjev predstavi tudi eden od Metalovih kupcev. Tokrat ni prišel od daleč. O podjetju Noži Ravne (ki na tujem nastopa pod imenom Ravne knives) je spregovoril Janko Miklavc, direktor

komerciale. Njegov nastop, v katerem je zajel dosednji razvoj podjetja in njegov proizvodni program, je potrdil, da še kako velja slogan podjetja: Danes boljši, jutri najboljši! Izdelujejo nože za kovine, les, furnir, sekiro stroje, papir, kartonažo, plastiko in reciklažo. In kakšen je "recept" za uspešnost na trgu proizvajalcev industrijskih nožev? V Nožih Ravne prisegajo na pet korakov za dober nož: pravilno izbiro jekla, posebno toplotno obdelavo, natančno mehansko obdelavo, ostre tolerance in natančno kontrolo.

foto: Andreja Čibron-Kodrin

Za nekatere je bil to prvi obisk Metala.

"Bilo je poučno in zanimivo"

foto: Andreja Čibron-Kozirn

Zorko Terpin, Šampionka Renče: "S sodelavcem sva prišla na srečanje, ker smo v podjetje dobili vabilo in ker smo potrebovali material. Odločila sva se, da to dvojce združiva in še podrobneje spoznava Metalov proizvodni program ter Koroško. Naše podjetje spada med manjše kupce Metalovega orodnega jekla. Kupujemo ga v prodajno-skladiščnem centru. S ponudbo smo še kar zadovoljni, pa tudi s tam zaposlenimi, saj znajo svetovati. Želimo si le, da bi bilo več možnosti za zapiranje obveznosti oziroma terjatev s kompenzacijami."

foto: Andreja Čibron-Kozirn

Janko Gruden, Orodjarstvo, s.p., Postojna: "Na srečanju orodjarjev sem prvič. Pričakoval sem, da nam bodo razkazali kaj več proizvodnje. Tudi prodajno-skladiščnega centra ne poznam, saj mi material dostavljajo drugi. Sicer pa z Metalom sodelujem že precej časa. Lahko rečem, da so se razmere izboljšale, obnašajo se vse bolj tržno, pa tudi rokov se bolj držijo. Želim si le, da bi imeli na zalogi več raznovrstnega materiala; večjo ponudbo različnih dimenzij pogrešam predvsem pri orodnih ploščah."

foto: Andreja Čibron-Kozirn

Milan Boletti, Kaldera, Slovenska Bistrica: "V Metalu že dlje časa kupujemo orodna jekla za delo v vročem. Nabavimo jih od osemdeset do sto ton na leto. S ponudbo smo zadovoljni in nimamo pripomb. Kakovost je v redu, cena pa se nekoliko dviga. Informacij imamo dovolj, vzpostavili smo direktne stike s prodajno-skladiščnim centrom, sicer pa sodelujemo tudi z Metalovimi tehnologi, kot sta npr. Andrej Vrečič in Vlado Perovnik, da se posvetujemo glede tehnološke obdelave. Na srečanju orodjarjev sem tokrat že tretjič."

foto: Andreja Čibron-Kozirn

Aleksander Skaza, Gominšek Ivan, s. p., Ptuj: "Na srečanju sem tokrat prvič, skupaj s sodelavcem iz podjetja. Bilo je zelo zanimivo in poučno. Tudi družabni del je dobrodošel, saj se tako seznanimo med seboj. Tudi prihodnjič pridem, če nas povabite. Sicer pa Metalovo ponudbo že kar dobro poznamo, saj zadnji dve leti na Ravnah precej nabavljamo. Letos smo kupili že dvajset ton jekla - bodisi direktno preko prodaje ali preko prodajno-skladiščnega centra. Kadar potrebujemo manjše količine, pridem ponje sam; na Ravnah sem tako vsaj enkrat na mesec. S ponudbo smo zadovoljni."

foto: Andreja Čibron-Kozirn

Orodjarji so obkrožili Alojza Buhvalda, ki jim je predstavil mehansko obdelavo.

Libeliče - turistični biser

Prejšnja leta so udeleženci srečanj orodjarjev obiskali ravenski muzej, turistični rudnik Mežica in splavarili po Dravi, letos pa so organizatorji za popoldansko druženje izbrali turistično vasico Libeliče. V njej se zadnja leta prebujata turizem, ki ga razvija sekcija pri Kulturno-prosvetnem društvu Libeliče. Franc Perovnik je Metalove goste popeljal skozi vas in jim slikovito približal libeliško zgodovino ter sedanost.

Ogledali so si kostnico iz 12. stoletja, cerkev sv. Martina in zbirko o kmečkem gospodarstvu od srede 19. stoletja do leta 1970. V muzeju so se poučili o pogumni preteklosti vasice, saj so se vaščani uspešno uprli priključitvi k republiki Avstriji po oktobrskem plebiscitu leta 1920, ter poskusili domače dobrote v črni kuhinji. Iz Libelič so odhajali z lepimi vtisi.

Med ogledom zbirke Koroški plebiscit

Franc Perovnik: "Najstarejši eksponat je ročna stopa za izdelovanje ajdove kaše."

Medtem ko so si prvi ogledovali kapelo sv. Mihaela, so se drugi spustili v klet in se zazrli v – kosti ...

Andreja Čibron-Kodrin, Fužinar Ravne, d. o. o.

Hišni red – za prijetnejše in bolj urejeno sobivanje

Na zaokroženem gospodarskem območju Železarne Ravne (ZGO ŽR) zdaj deluje že več kot petdeset podjetij in samostojnih podjetnikov. To so sicer samostojne pravne in ekonomske osebe, ki pa jih – zaradi lokacije – povezujejo skupni interesi. So področja, ki jim morajo skupno urediti, zato je pred nekaj meseci ponovno zaživel direktorij. Ta organ združuje lastnike in najemnike nepremičnin za tovarniško ograjo, vodi pa ga glavni direktor Metala mag. Darko Mikec. Direktorij je maja letos že sprejel pravilnik o svojem delovanju in hišni red (predstavljena sta v 8. številki Novic), septembra pa še tri pravilnike, ki podrobneje opredeljujejo sistem varovanja okolja, zagotavljanje prve pomoči zaposlenim in požarni red. Pravilnika o sistemu varovanja in prometnem ter parkirnem režimu, sprejeta v začetku oktobra, bomo predstavili v naslednji številki. Objavljamo glavne poudarke iz prvih treh aktov.

Pravilnik o zagotavljanju prve pomoči delavcem v družbah na ZGO ŽR

Od hitre in pravilne prve pomoči je marsikdaj odvisna usoda poškodovanega ali nenadno obolelega. S pravnimi in pravočasnimi ukrepi prve pomoči lahko preprečimo zaplete enostavnih poškodb ali pa pri težjih poškodbah celo odločamo o življenju in smrti oziroma pomembno vplivamo na trajne posledice ali vsaj skrajšamo čas zdravljenja. Delodajalec je dolžan zagotoviti varnost in

zdravje delavcev v zvezi z delom. V ta namen mora izvajati ukrepe, potrebne za zagotovitev varnosti in zdravja delavcev, vključno s preprečevanjem nevarnosti pri delu, z obveščanjem in usposabljanjem delavcev, z ustrezno organiziranostjo ter s potrebnimi materialnimi sredstvi. Delodajalec je dolžan sprejeti ukrepe za zagotavljanje prve pomoči.

Za zaposlene v proizvodnih družbah na ZGO ŽR zagotavlja nudenje prve pomoči BVD-Ravne, d. o. o., Postaja prve pomoči (v nadaljevanju PPP).

Prva pomoč se zagotavlja neprekinjeno 24 ur dnevno, vse dni v tednu. Med daljšimi prazniki (novo leto, 1. maj) in morebitnim kolektivnim dopustom je PPP (praviloma) zaprta. V primeru poškodbe pri delu na ZGO ŽR se poškodovanemu delavcu nudi prvo pomoč v PPP. Po potrebi sodelavec ali druga oseba, ki je v bližini poškodovanca, oziroma pooblaščen osebni delodajalca pokliče medicinsko sestro, ki bo nudila prvo pomoč na mestu poškodbe.

Vsaka poškodba pri delu, za katero je bila nudena pomoč od strani PPP, se posebej evidentira – izda se Poročilo o nudenju prve pomoči. Poročilo je v treh izvodih, od tega dobi enega delavec, da ga izroči osebnemu oziroma izbranemu zdravniku, na podlagi česar mu ta izpiše ustrezne obrazce v skladu s predpisi, ki urejajo zdravstveno zavarovanje; drugi izvod dobi pooblaščen varnostni inženir, ki na podlagi poročila opravi raziskavo poškodbe pri delu; tretji izvod se trajno hrani v arhivu PPP. Ob zagotavljanju prve pomoči se poškodovanemu ali obolelemu delavcu po potrebi zagotovi prevoz v Zdravstveni dom Ravne na Koroškem ali v Splošno bolnico Slovenj Gradec.

Poškodovanemu delavcu, pri katerem obstaja utemeljen sum vinjenosti, se opravi test prisotnosti alkohola v izdihanem zraku zaradi ugotavljanja morebitne kršitve delovnih obveznosti. Alkotest se opravi tudi zmeraj na izrecno zahtevo delavcu neposredno nadrejenega.

Plačilo stroškov zagotavljajo (proizvodna) podjetja na ZGO ŽR, in sicer v deležu, ki je določen po posebnem ključu.

Požarni red - lokacija ZGO ŽR

S požarnim redom se predpisujejo pravice in odgovornosti podjetij na ZGO ŽR z namenom, da se zavaruje

premoženje pred požarom, eksplozijo in drugimi elementarnimi neugodami, da se zagotovi varnost delavcev na delovnih mestih kot tudi ukrepe za odstranjevanje škodljivih posledic požara in elementarnih nesreč. Ukrepi za varnost pred požarom se izvajajo po požarnem redu, ki ga mora imeti vsako podjetje na ZGO ŽR, in v skladu s predpisi, ki urejajo področje varstva pred požarom (VPP). Preventivne in operativne ukrepe, kot sta gašenje požara in pomoč pri odstranjevanju posledic požara, eksplozije in naravnih nesreč, morajo uresničevati vsi, ki opravljajo delo na ali so na ZGO ŽR. Kdor opazi požar oziroma da grozi neposredna nevarnost za izbruh, mora nevarnost odstraniti oz. požar pogasiti, če to lahko stori brez nevarnosti zase in za druge. Če sam tega ne more storiti, mora takoj obvestiti Gasilski zavod Ravne. Pri tem mu mora pomagati vsakdo, ki razpolaga s sredstvom za zveze.

Vsako podjetje na ZGO ŽR mora:

- upoštevati osnovna določila požarnega reda za ZGO ŽR
- skrbeti za uresničevanje ukrepov za izboljševanje stanja na področju varstva pred požarom
- sprejeti požarni red in obvezne priloge za svoje podjetje
- zagotoviti, da so sredstva za gašenje vedno v brezhibnem in uporabnem stanju, dostopna, na vidnih mestih, ustrezno označena, pregledana in preizkušena
- usposabljanje zaposlene za varstvo pred požarom
- organizirati požarno stražo in določiti odgovorno osebo za izvajanje ukrepov varstva pred požarom
- voditi predpisane evidence varstva pred požarom

Vsakdo, ki vstopa na ZGO ŽR, mora:

- upoštevati osnovna določila požarnega reda za ZGO ŽR, ki so izobešena na vstopnih mestih
- skrbeti, da s svojo prisotnostjo na ZGO ŽR ne prispeva k povečani požarni nevarnosti

Za izvajanje preventivnih in operativnih nalog varstva pred požarom na ZGO ŽR je zadolžen Gasilski zavod Ravne. Svoje naloge izvaja v skladu s pogodbami, in sicer:

- izvaja preventivne preglede stanja VPP
- organizira in izvaja kontrole sredstev za gašenje
- vodi evidence o pregledih in preizkusih gasilnikov ter hidrantov
- vodi evidence o požarih, eksplozijah in intervencijah
- izvaja praktična usposabljanja zaposlenih iz VPP
- izvaja operativne naloge varstva pred požarom, naravnimi in drugimi nesrečami

Za nadzor ob vstopu na ZGO ŽR je zadolženo podjetje za varovanje G7. Ob vstopu mora zagotoviti, da se preveri in prepreči vnašanje in odlaganje oz. shranjevanje nevarnih snovi ali izvajanje požarno nevarnih del brez vednosti in dovoljenja odgovornih oseb posameznega podjetja.

Navodila za ravnanje v primeru požara

Ob nastanku požara ostanimo mirni in preudarni. Odločimo se, kaj je tisti trenutek treba storiti, da odstranimo nevarnost za razširitev požara, nato pa ukrepamo po naslednjem vrstnem redu:

- Vsakdo, ki opazi požar oziroma da grozi neposredna nevarnost za izbruh, mora nevarnost takoj odstraniti oz. požar pogasiti, če to lahko stori brez nevarnosti zase ali za druge.
- Če sam tega ne more storiti, mora takoj obvestiti predpostavljene, ki prijavi požar.

Navodila za osebo, ki prva opazi požar

Tisti, ki prvi opazi požar, pristopi k reševanju, in sicer:

- najprej je treba poskrbeti za ljudi, če so v neposredni nevarnosti
- izvesti je treba evakuacijo zaposlenih, obiskovalcev in gostov
- začnemo z gašenjem začetnega požara z ročnimi gasilnimi sredstvi
- izklopimo električne pogone in ustavimo stroje, razsvetljava izklopimo le izjemoma, če je to potrebno
- zapremo dovode plina do ogrožene skupine porabnikov
- preprečimo prepih, zapremo okna in vrata, dokler ne začnemo z gašenjem
- odstranimo vse vnetljive snovi in potencialne eksplozivne predmete
- preverimo, če so proste dovodne poti, ki omogočajo dostop intervencijskim vozilom
- organiziramo, da bodo dovodne poti do objektov proste, in določimo osebo, ki bo pričakala gasilce in jim podala

dodatna pojasnila o požaru

- poskrbimo, da se osebam, ki nimajo posebnih zadolžitev, prepove dostop

Navodila za prijavo

Če že vnaprej kaže, da požara z razpoložljivimi gasilnimi sredstvi ne bo mogoče pogasiti:

- pokličemo GASILSKI ZAVOD RAVNE – int. tel. št. 6666
- ali regijski center za obveščanje (tel. št. 112) in prijavimo požar

Ob prijavi požara sporočimo naslednje podatke:

- KDO KLIČE – svoje ime in priimek
- KJE GORI – kraj, objekt
- KAJ GORI – materiali, ki gorijo
- KAKŠEN JE OBSEG POŽARA
- O MOREBITNIH POŠKODOVANIH OSEBAH

Pravilnik o sistemu varovanja okolja na ZGO ŽR

Ta pravilnik ureja sistem varovanja okolja in pravila ravnanja z okoljem, ki veljajo na ZGO ŽR. Način ureditve in izvajanja določil tega pravilnika določi vsaka družba posebej. Kjer je možno, se poiščejo skupne ali enotne rešitve za vse družbe na ZGO ŽR.

Določila sistema varstva okolja in ravnanja z okoljem zajemajo vse vidike ravnanja z okoljem v smislu trajnostnega razvoja.

ODPADKI

Ločeno zbiranje odpadkov: skupni cilj vseh družb je zmanjševanje količine odpadkov na izvoru ter čim boljše ločevanje odpadkov v smislu dobrega gospodarjenja z njimi. Odpadke je treba ločevati vsaj glede na način odstranjevanja.

Odpadki za recikliranje: odpadne materiale, ki jih je možno ponovno uporabiti, je treba ločiti od ostalih ter za njih poiskati ustrezen način predelave ali reciklaže.

Nevarni odpadki: vse odpadke, ki so nevarni ali okolju škodljivi, je treba zbirati ločeno ter jih oddati pooblaščenemu odstranjevalcu ali zbiralcu.

Komunalni odpadki: se morajo predati pooblaščenemu izvajalcu, da se jih odstrani na komunalno deponijo. Vsaka družba sklene s pooblaščenim izvajalcem, ki ga določi direktorij, neposredno pogodbno.

Odpadki, ki se odlagajo na deponijo: na deponijo na ZGO ŽR se odlagajo interni odpadki, ki jih ni mogoče ponovno uporabiti. Vsaka družba sklene z lastnikom oziroma upravljavcem deponije neposredno pogodbno.

ZRAK

Vsaka družba oziroma imetnik naprav, ki povzročajo emisijo snovi v zrak, mora zagotoviti:

- zajemanje emisij prahu in plinov na izvoru
- zagotavljanje in spremljanje emisij snovi v zraku v skladu z zakonskimi predpisi
- redno obratovanje in vzdrževanje čistilnih naprav

VODE

Vsaka družba oziroma povzročitelj mora zagotoviti:

- čim bolj smotrno porabo pitne in tehnološke vode
- zagotavljanje in spremljanje emisij snovi v vode v skladu z zakonskimi predpisi
- redno obratovanje in vzdrževanje čistilnih naprav

NEVARNE KEMIKALIJE

Cilj družb na lokaciji je zmanjševanje porabe nevarnih kemikalij ter njihova zamenjava z nenevarnimi ali manj nevarnimi kemikalijami. Pri uporabi nevarnih kemikalij mora vsaka družba upoštevati zahteve veljavne zakonodaje ter podzakonskih aktov, predvsem mora zagotoviti vse ukrepe za preprečitev incidenta ali nesreče:

- uporabljati ustrezna transportna sredstva
- paziti pri manipulaciji (nakladanje, razkladanje, pretakanje)
- paziti med uporabo
- poskrbeti za ustrezno odstranitev nevarnih odpadkov
- ustrezno usposobiti zaposlene, ki delajo z nevarnimi kemikalijami

V primeru incidenta, ki bi lahko škodljivo vplival na okolje, mora povzročitelj takoj ukrepati v smislu odvratanja škode. V primeru večje ekološke nesreče mora povzročitelj takoj poklicati center za obveščanje (tel. št. 112) in pooblaščenega izvajalca gasilske službe.

HRUP

ZGO ŽR je v IV. coni varstva pred hrupom, kjer je dopusten poseg v okolje, ki je lahko bolj moteč zaradi hrupa. To je območje, namenjeno industrijski ali obrtni oziroma drugi podobni proizvodnji.

V okolici ZGO ŽR so od strani občine določene stopnje varstva pred hrupom. Družbe bodo zagotavljale nivo hrupa, ki bo ustrezal zahtevam v odloku.

UREJANJE OKOLICE

Vsaka družba mora sama poskrbeti za ustrezno urejenost okolice svojih objektov. Direktorij s sklepom določi režim in plačevanje pluzenja in čiščenja cest, na enak način se poskrbi tudi za urejanje skupnega okolja.

Analiza poškodb pri delu

V podjetju BVD - RAVNE, d.o.o. smo kot pooblaščen podjetje za izvajanje strokovnih nalog varnosti in zdravja pri delu za družbo SŽ-Metal Ravne, d.o.o. pripravili celovito analizo poškodb pri delu za obdobje od leta 2000 do avgusta 2004. V analizo smo vključili vse poškodbe, za katere so delavci iskali zdravstveno pomoč v postaji prve pomoči v ZGO, ter vse poškodbe, ki smo jih na podlagi Zakona o varnosti in zdravju pri delu (Ur. l. RS, št. 56/99) in Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Ur. l. RS, št. 106/99) registrirali s predpisanim obrazcem ER-8.

Statistični prikaz poškodb na delu

1. Poškodbe na delu in na poti na delo
Poškodbe v zvezi z delom so z izjemo leta 2001 v rahlem upadanju. Posebej je razviden trend upadanja števila poškodb v Jeklarni in PSP, medtem ko je očiten porast v Valjarni. (Tabela 1)

Število prijavljenih poškodb z ER-8 je v zadnjih letih v rahlem upadanju, vendar bo treba v preostalih mesecih letošnjega leta vložiti precej napora za ohranitev pozitivnega trenda njihovega upadanja. (Graf 1)

2. Število poškodb, za katere je bila nudena prva pomoč v Postaji prve pomoči (PPP) (Tabela 2)

3. Število poškodb pri delu, za katere je bila nudena prva pomoč v PPP, po posameznih organizacijskih enotah (Tabela 3)

Evidenten je padec števila poškodb na delu, za katere delavci iščejo prvo pomoč v PPP. Vzroki za to so večplastni, pri čemer je treba poleg dviga ravni varnosti in zdravja pri delu v podjetju omeniti tudi ukrep obveznega alkotestiranja delavcev v primeru iskanja prve pomoči v PPP (izvajamo ga zadnji dve leti).

Tabela 1: Število in odstotek poškodb

	2000			2001			2002			2003			I. - VIII. 2004		
	na delu	na poti	%	na delu	na poti	%	na delu	na poti	%	na delu	na poti	%	na delu	na poti	%
Jeklarna	23	1	8,4	24	2	9,7	22	1	8,6	17	1	7,9	13	/	5,7
Valjarna	33	5	12,7	39	/	13	38	/	12,6	28	3	14,5	31	2	12,5
Kovačnica	21	1	13,0	17	1	10,8	15	1	9,6	21	1	15,5	8	1	5,4
PSP	7	/	10,6	3	1	6,1	2	1	4,6	2	/	3,7	1	/	2
Skupne službe	3	1	1,3	12	2	4,6	12	2	4,6	12	1	1,2	7	2	2,5
Skupaj	87	8	8,4	95	6	9,1	89	5	8,5	80	6	7,8	60	5	6,3

Graf 1: Število poškodb na delu in na poti na delo/z dela

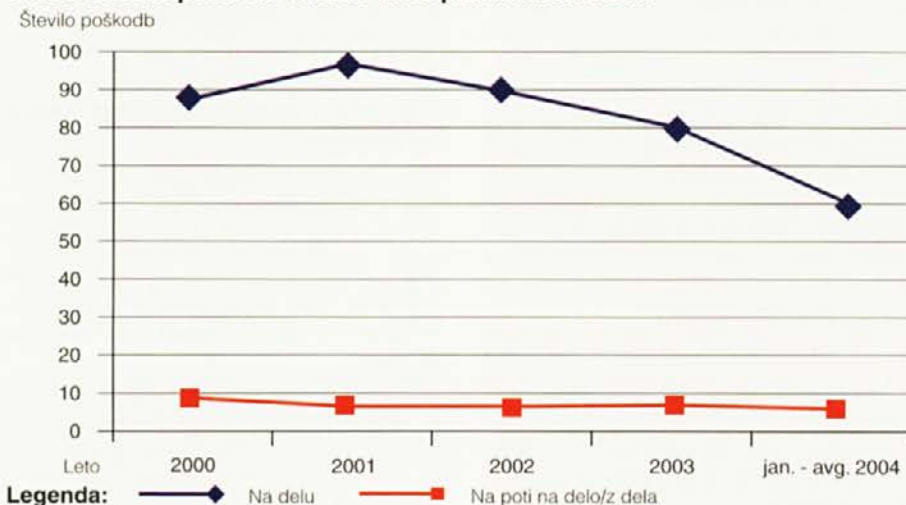

Tabela 2: Število poškodb, za katere je bila nudena prva pomoč v Postaji prve pomoči (PPP)

	Št. zaposl.	Udarec, odrgnina	Ureznina, obrusnina	Zmečkanina, raztrganina	Vbodlina	Opeklna	Poškodbe skupaj
2000	1136	310	246	28	173	158	915
2001	1121	247	177	50	162	168	804
2002	1064	183	154	20	94	149	600
2003	1101	140	170	19	77	87	493
do 31.8.2004	962	65	91	24	29	67	276
Skupaj	/	945	838	141	535	629	3088

Tabela 3: Število poškodb pri delu, za katere je bila nudena prva pomoč v PPP, po posameznih organizacijskih enotah

	2000		2001		2002		2003		do 31. 8. 2004	
	Skupaj	% poškodb / št. zap.	Skupaj	% poškodb / št. zap.	Skupaj	% poškodb / št. zap.	Skupaj	% poškodb / št. zap.	Skupaj	% poškodb / št. zap.
Jeklarna	205	76,78	216	75,79	163	67,63	100	46,73	57	25,22
Valjarna	326	108,67	295	98,99	243	93,46	211	109,33	129	52,02
Kovačnica	207	124,70	194	114,79	113	71,07	82	60,74	45	30,41
PSP	43	62,32	20	30,30	22	37,93	24	45,28	14	28,00
Sk. službe	134	44,22	79	28,32	59	19,16	76	20,71	31	11,27
Skupaj	915	/	804	/	600	/	493	/	276	/

Tabela 4: Poškodbe po vzrokih

Vzrok	%
stroj, naprava	11,4
neprevidnost delavca	21,8
poškodbe pri ročni manipulaciji	37
delovna tla, pod	12,4
osebna varovalna oprema – je ni ali je neustrezna	5,3
ostalo	3,4
pot na delo ali z dela	8,7
Skupaj	100
kršitev predpisov: neuporaba OVO kršitev predpisov VPD ravnanje v nasprotju z navodili	4,7

Analiza poškodb pri delu v obdobju od leta 2000 do avgusta 2004

Analizirali smo vse poškodbe, prijavitelj pri Inšpektoratu RS za delo v obdobju od leta 2000 do avgusta 2004, pri čemer so bili vzroki poškodb opredeljeni subjektivno po presoji pooblaščenega varnostnega inženirja. Vzroki poškodb na delu so povzeti na podlagi standardne klasifikacije razvrščanja poškodb.

V obravnavanem obdobju se je v podjetju SŽ-Metal Ravne, d.o.o. pri delu poškodovalo 411 delavcev, od tega je bila v tem obdobju ena smrtna poškodba, zabeležili pa smo tudi 11 težjih telesnih poškodb. Na poti na delo se je v tem obdobju poškodovalo 30 delavcev.

Pri analizi poškodb na delu (Tabela 4) ugotavljamo, da se je največ delavcev poškodovalo:

1. pri ročni manipulaciji z obdelovanci, bremeni, opremo, s stroji in podobnim - kar 37 % poškodb pri delu

Značilne poškodbe pri tem so:

- razna stisnjenja pri prelaganju in transportu odkovkov, valjancev, posluževanju strojev
- delo s transportnimi sredstvi – viličarji, žerjavi, prenosnicami
- delo z ročnimi pripravami (npr. ključ za obračanje gredic, valjavske klešče, kovaško orodje)

2. zaradi lastne neprevidnosti ali nepazljivosti pri delu – te vrste poškodb se v precejšnji meri prepletajo s poškodbami v zvezi z ročno manipulacijo, in sicer je bilo teh poškodb 21,8 %

Značilne poškodbe pri tem so:

- nastavljanje in prilagajanje strojev (matični ključ, vzvodi ...)
- pri delu delavec z roko, nogo ali drugim delom telesa zadene v obdelovanec ali del stroja
- pri delu ga poškoduje obdelovanec ali gibajoči se del stroja

- pri vzdrževalnih delih delavca poškoduje del stroja ali orodje

3. poškodbe zaradi neustreznega stroja ali naprav ali nepravilnega delovanja le-teh - teh poškodb je bilo 11,4 %

Značilne poškodbe pri tem so:

- pri delu na stroju pride do motnje v njegovem delovanju – zatajijo varovalni elementi
- zaradi neustreznega delovanja stroja delavec poseže v nevarno območje stroja – npr. ravnalni stroj Danieli 5
- ker stroj nima ustreznih varnostnih naprav (končna stikala, zaščitni okrovi, dvoročni vklop, senzori, ki bi signalizirali nevarna stanja na stroju ali napravi) ali so te odstranjene oziroma blokirane, pride do nevarnih gibanj obdelovancev ali delov strojev
- neustrezna ali zastarela konstrukcija stroja
- poškodbe zaradi slabo vzdrževanih, izrabljenih ali neustrezno nameščenih delov strojev ali naprav

4. poškodbe zaradi padcev delavcev na delovnih tleh ali podestih strojev - teh poškodb je bilo 12,4 %

Značilne poškodbe pri tem so:

- pri hoji na delovnem mestu delavcu na spolzkih tleh ali podestu spodsne
- delavec zaradi neravnih tal (vdolbine v tleh, deli, ki štrlijo iz tal, nepravilno odložena bremena ali deli strojev ter embalaža, nezavarovane odprtine v tleh) pade ter se poškoduje

5. poškodbe zaradi osebnih varovalnih sredstev - teh poškodb je bilo 5,3 %

Značilne poškodbe pri tem so:

- delavec pri svojem delu ne uporablja osebne varovalne opreme, npr. zaščitnih očal, zaščitnih čevljev, rokavic, gamaš
- osebna varovalna oprema, ki jo delavec uporablja pri svojem delu, ni ustrežna (neprimerna očala, temperaturno neodporna delovna oblačila)

6. poškodbe zaradi kršitev predpisov iz varnosti in zdravja pri delu - teh poškodb je bilo 4,7 %

Najpogostejše kršitve predpisov s področja varnosti in zdravja pri delu:

- neuporaba osebne varovalne opreme
- ravnanje v nasprotju z varnostnimi navodili, standardi, predpisi
- snemanje, blokiranje varnostnih naprav

Predlog ukrepov za izboljšanje stanja varnosti in zdravja pri delu

Vodstvo družbe SŽ-Metal Ravne, d. o. o. podpira niz ukrepov, s katerimi želi dvigniti raven varnosti in zdravja pri delu, in sicer s sprejemom ustrezne poslovne politike permanentnega zmanjševanja števila poškodb pri delu na letni ravni za vsaj 10 % ter z uvajanjem standarda varnosti in zdravja pri delu po sistemu OSHAS 18001.

Med ključne ukrepe za izboljšanje stanja varnosti in zdravja pri delu se na posameznih področjih predlaga:

TEHNIČNO VARSTVO

- posodobitev najnevarnejših strojev in naprav - podlaga je analiza poškodb
- rekonstrukcija strojev, kjer je potrebna ročna manipulacija z obdelovanci
- posodobiti navodila za varno delo – poudariti nevarnosti pri delu, za katerega so navodila
- urediti neustrezna oz. poškodovana delovna tla
- odstraniti odvečno delovno opremo (neuporabne stroje) ter ostanke proizvodnje, embalaže ipd.
- premestiti nevarne delovne postopke na ustrezno lokacijo (lakirnica v Valjarni profilov, brušenje z rafamo v hali težke kovačnice)

USPOSABLJANJE

- dodatna usposobitev vodstvenih delavcev za nadzor nad izvajanjem varnega načina dela
- za delavce, ki se pogosteje poškodujejo, izvesti dodatno usposabljanje, v skrajnem primeru jih premestiti na delovna mesta, kjer ni povečane nevarnosti za poškodbe pri delu
- razširiti program uvajanja novosprejetih delavcev v delo – uvesti mentorja, ki bo spremljal uvajanje delavca v delo
- popularizacija varnosti in zdravja pri delu s pisnimi članki

NADZOR

Poostren nadzor nad izvajanjem naslednjih varstvenih ukrepov:

- uporaba osebne varovalne opreme (OVO)
- upoštevanje predpisov in drugih zahtev, za varen potek dela
- upoštevanje predpisane tehnologije pri posamezni fazi dela – samovoljno

Bernarda Breznik, univ. dipl. inž. metal. in mater.

spreminjanje postopka dela ali delovnih faz ni dovoljeno

Uvedli se bodo redni mesečni kontrolni varnostni pregledi obratov, kjer bo sodelovalo vodstvo podjetja skupaj z direktorji obratov ter s pooblaščenim strokovnim delavcem s področja varnosti pri delu.

SANKCIONIRANJE KRŠITEV PREDPISOV VARNOSTI IN ZDRAVJA PRI DELU

Kršitve pravil varnega dela dosledno izvajati v skladu z Zakonom o delovnih razmerjih (Ur. l. RS, št. 42/02), in sicer:

- ustni ali pisni opomini delavcem – kršiteljem
- uvedba disciplinskega postopka

Zaključek

Zavedamo se, da je analiza poškodb pri delu zgolj orodje, s katerim lahko pristopimo k izboljšanju stanja varnosti in zdravja pri delu zlasti tam, kjer ugotovimo prave vzroke za nastanek poškodb. Podjetja so čedalje bolj izpostavljena ekonomskemu učinkom (ne)varnega dela, saj poškodbe pri delu neposredno vplivajo na stroške zaradi plačil nadomestil izgubljenih delovnih dni, stroškov strojelomov, stroškov neuspele proizvodnje, dviga zavarovalnih premij in ne nazadnje vse večjega pritiska delavcev po izplačilu odškodnin.

Menimo, da je pristop vodstva družbe SŽ-Metal Ravne, d.o.o. k še večjemu angažiranju vseh subjektov, ki na kakršenkoli način vplivajo na varnost in zdravje pri delu, poslovna poteza, ki bo imela dolgoročno zagotovo pozitivne učinke. Ti ne bodo zgolj samo v zmanjševanju števila poškodb na delu, ampak tudi v večji humanizaciji dela ter s tem zagotavljanju prijaznejšega delovnega okolja. To pa so vrednote, ki postajajo tudi v naši družbi vse pomembnejše.

foto: Tomo Vesenčič

Odlaganje odpadkov

Ravnanje z odpadki je eno najbolj problematičnih področij varstva okolja v Sloveniji. Količine komunalnih odpadkov na prebivalca se po posameznih območjih v Sloveniji razlikujejo in se gibljejo od 230 do 380 kg na prebivalca, večina komunalnih odpadkov pa še zmeraj konča na odlagališčih.

Odlaganje odpadkov je v Sloveniji pravzaprav edina oblika končne oskrbe oz. odstranjevanja mešanih odpadkov, preostalih po ločenem zbiranju. Po podatkih Agencije RS za okolje (ARSO) je v slovenskem prostoru 51 aktivnih komunalnih odlagališč, od teh jih samo 8 izpolnjuje predpisane zahteve. Kar 27 odlagališč pomeni različne vrste tveganj (poplavna območja, vodovarstvena območja, območje krasa).

Kakor vemo, so nujni: zmanjševanje odpadkov na izvoru, ločeno zbiranje odpadkov in ponovna uporaba le-teh ter urejanje odlagališč, da ne bodo zastrupljala okolice.

Tudi Metal z aktivnostmi ne zaostaja. Odpadke že vrsto let bolj ali manj uspešno ločujemo in odstranjujemo glede na njihovo nevarnost ali možnost reciklaže. Poseben problem je za nas tudi odlaganje odpadnih materialov. Količina odpadkov je velika, prostora za odlaganje pa zmanjkuje, poleg tega Halda, kot večina odlagališč, nima uporabnega dovoljenja.

Zaradi tega smo na Haldi že leta 1997 uvedli nadzor nad odlaganjem. Pred tem so podjetja odložila vse, česar nismo potrebovali, od nevarnih snovi, industrijskih odpadnih materialov do komunalnih odpadkov, posebej problematični so bili lesni odpadki. Z nadzorom smo nabor odpadkov, ki se lahko odlagajo, močno omejili, nekoliko se je zmanjšala tudi količina odpadkov zaradi nastalih stroškov. Z izidom Pravilnika o odlaganju odpadkov v letu 2000 in Uredbe o taksi

za odlaganje v letu 2001 pa se je odlaganje še zaostri in močno podražilo.

V letu 2002 smo pričeli z aktivnostmi za legalizacijo Halde. Najprej smo se odločili, da bomo odlagali le inertne industrijske materiale, za ostale pa poiskali druge možnosti odstranjevanja. To bo znatno pocenilo ureditev odlagališča. Poleg tega smo že in še moramo zmanjšati količino odloženih snovi s ponovno uporabo materialov, ki so zanimivi na trgu, kot so žlindra, škaja, filtrski prahovi, odpadna opeka ... Z optimalnim gospodarjenjem s prostorom bomo čas odlaganja podaljšali za več desetletij. Samo od nas je odvisno, ali bo Halda polna že čez nekaj let ali pa jo bo lahko koristila še naslednja generacija.

Od leta 2003 imamo izdelan projekt sanacije in širitve Halde, kateremu sledimo že pred pridobitvijo dovoljenja na segmentih, ki ne zahtevajo večjih finančnih sredstev. Tako smo obstoječo Haldo povišali za približno 10 m in izdelali dva dodatna platoja. Uredili smo brežino, jo zatravili in nasadili smreke, ki bodo z leti popolnoma zakrile pogled na delovanje aktivnega dela Halde. Na fotografijah so prikazane aktivnosti na Haldi v zadnjih dveh letih.

Urejanje odlagališča Halda

foto: Bernarda Breznik

oddelek Kadri

Zaposleni

Jubilanti

V juniju, juliju in avgustu so bili naši jubilanti:

za 10 let 4 sodelavci, in sicer:

Saško Kac iz Jeklarnе in valjarne gredic, Peter Konečnik in Aleš Oderlap iz Valjarne profilov ter Dušan Berložnik iz Kovačnice;

za 20 let 7 sodelavcev:

Franc Šmon iz Jeklarnе in valjarne gredic, Jože Laznik in Albert Rožej iz Valjarne profilov, Marjan Grilc in Karel Rečnik iz Kovačnice, Janko Repas iz Vzdrževanja ter Mirko Sekavčnik iz Financ;

za 30 let 4 sodelavci:

Slavko Simić iz Jeklarnе in valjarne gredic, Alojz Satler iz Vzdrževanja, Štefan Kotnik iz Špedicije ter Marija Lončarič iz Kontrole in metalurškega razvoja.

foto: Tomo Jaberčnik

Število in gibanje zaposlenih od junija do avgusta 2004

	Število zaposlenih 31. 5. 2004	Število zaposlenih 31. 8. 2004	Sklenili delovno razmerje	Prekinili delovno razmerje
Jeklarna in valjarna gredic	203	207	6	3
Valjarna	257	258	9	8
Kovačnica	135	138	6	3
Vzdrževanje	95	95	2	2
Skupne službe	247	241	/	5
Skupaj	937	939	23	21

Bolniške odsotnosti – odsotnost v % (ure bolniške na število opravljenih ur)

	Junij	Julij	Avgust	Skupaj (1.–8. 2004)
Jeklarna in valjarna gredic	6,03	6,66	6,43	5,88
Valjarna	8,87	7,48	6,04	8,32
OE Proizvodnja svetlih profilov	6,91	1,53	4,35	4,85
Kovačnica	6,12	5,09	4,63	5,56
Skupne službe	3,35	3,42	2,88	3,44
Skupaj	6,06	5,44	4,92	5,71

Poškodbe pri delu (ER 8 – težje poškodbe)

	Junij	Julij	Avgust	Skupaj (1.–8. 2004)
Jeklarna in valjarna gredic	4	/	/	9
Valjarna	3	7	1	23
Kovačnica	1	3	1	8
Vzdrževanje	/	1	1	3
Skupne službe	/	3	2	11
Skupaj	8	14	5	54

foto: Tomo Jaberčnik

oddelek Marketing

Andreja Čibron-Kodrin, Fužinar Ravne, d. o. o.

12. konferenca o materialih in tehnologijah

V torek, 28. 9. 2004, smo se predstavniki Metala Ravne udeležili 12. konference o materialih in tehnologijah, ki je potekala v Portorožu od 27. do 29. 9. 2004. V ponedeljek, 28. 9., so se s prispevki predstavili mladi raziskovalci, torkova predavanja so bila posvečena kovinskim materialom, sredina pa predvsem nekovinskim materialom.

Direktorji vseh treh slovenskih jeklarskih podjetij Acronija Jesenice, Metala Ravne in Štore Steela so povzeli trende v razvoju metalurgije in posameznih metalurških podjetij. Prvič po daljšem času so ta predavanja zvenela optimistično, saj iz leta v leto rasteta proizvodnja in potrošnja jekel ter, glede na napovedi o rasti svetovnega gospodarstva v celoti, tudi vse tri slovenske jeklarne načrtujejo rast proizvodnje in deleža prodaje kvalitetnih jekel z visoko dodano vrednostjo.

Glavni direktor Metala mag. Darko Mikec je v svojem predavanju opisal 10-letno prehojeno pot Metala, ko kljub manjšemu številu zaposlenih proizvodnja stalno raste in se v proizvodnem programu močno povečuje delež orodnih in hitroreznih jekel. Opisal je tudi vse letošnje aktivnosti na področju prodaje, ki nam bodo zagotovile pozitiven rezultat ob koncu leta.

Direktor kakovosti Vlado Perovnik je imel strokovno predavanje z naslovom: Optimizacija toplotne obdelave jekla PO210.

Program predavanj in povzetke prispevkov je možno videti na internetu www.imt.si.

Tretja konferenca proizvajalcev visokolegiranih in nerjavnih jekel – dolgih proizvodov

Tretja konferenca proizvajalcev visokolegiranih (orodnih) in nerjavnih jekel – dolgih proizvodov v organizaciji Metal Bulletina in Steel&Metals Market Researcha (SMR) je bila v septembru 2004 organizirana v Pragi. Konferenca, ki se je udeležijo vsi najpomembnejši globalni proizvajalci orodnih in hitroreznih jekel ter nerjavnih in drugih specialnih jekel, je bila letos v prestižnem okolju hotela Hilton, privabila pa je rekordnih 160 udeležencev. Delovni naslov konference je bil: Hitro razvijajoči se trgi – priložnost ali nočna mora. Organizatorji so med nastopajoče letos prvič povabili tudi Metal Ravne, kar pomeni, da se okolje vse bolj zaveda globalne vloge in mesta, ki ga naše podjetje ima med proizvajalci orodnih jekel. Predavanje z naslovom: Globalne spremembe - priložnost tudi za Metal Ravne je podal namestnik glavnega direktorja Andrej Gradišnik. Opisal je razvoj Metala v zadnjem desetletnem obdobju ter za Slovenijo in Metal specifične spremembe, s katerimi se Metal sooča. Dodatno pa seveda še z vsem proizvajalcem orodnih jekel skupnimi globalnimi spremembami. Posledica številnih sprememb v podjetju, kot odgovor na okolje, je, da je Metal danes jasno profiliran in da se sprememb ne boji, ampak jih sprejema kot priložnost in izziv.

Predavanje Metala je bilo izvedeno v sekciji orodnih jekel, katere predsednik je bil predstavnik Böhlerja, poleg Metala pa sta se predstavili še podjetji Gühring iz Nemčije in Hitachi Special Steels iz Japonske.

Varnejša in lepša upravna zgradba

foto: Andreja Čibron-Kodrin

Zob časa je načel tudi upravno zgradbo železarne, ki je bila zgrajena leta 1974. Dotrajani so bili zlasti betonski nosilci na čelni strani. Delavci podjetja Vertikala-X so odstranili razpokan beton, zakrpali luknje in razpoke ter stavbo polepšali tudi z novo barvno preobleko. Prenova zunanosti poslopja, ki je v zadnjih letih izgubilo kar nekaj nekdanjega blišča, a se njegov lastnik – Metal Ravne – trudi, da ga znova povrne (pred časom je, na primer, obnovil tudi recepcijo), bo končana oktobra. A s tem obnova stavbe, kjer ima poslovne prostore osem podjetij, še ni sklenjena. V naslednjih mesecih bo bolj ali manj intenzivno potekala v notranjosti, saj bodo nekateri uporabniki zamenjali pisarne, da bodo zaposleni iz posameznih podjetij nameščeni v istem nadstropju.

foto: Andreja Čibron-Kodrin

foto: Tomo Jeseničnik

oddelek Kontroling

Poslovanje že štiri mesece pozitivno

Proizvodnja

Skupna proizvodnja je znašala 151.437 ton, kar je več kot v enakem lanskem obdobju in za skoraj 2 % več, kot znaša 8/12 plana za leto 2004.

(Tabela 1 in Graf 1)

Prodaja

Prodaja je bila višja od dosežene v enakem lanskem obdobju, vendar nižja od planirane. To pa predvsem zaradi nižjih prodajnih cen.

V grafu je prikazana vrednost prodaje po mesecih, in sicer v 000 EUR. Glede na obseg prodaje najbolj izstopa letošnji maj, ko smo dosegli rekordno prodajo. (Tabela 2 in Graf 2)

Rezultat poslovanja

Rezultat poslovanja je bil v obdobju 1. – 8. 2004 pozitiven. Medtem ko smo prve štiri mesece zaključili z izgubo, smo v naslednjih mesecih poslovali z dobičkom. Napovedane še višje cene strateških surovin bodo zahtevale še dodatne obsežne aktivnosti tako na področju trženja kot izvajanja ukrepov za izboljšanje poslovanja.

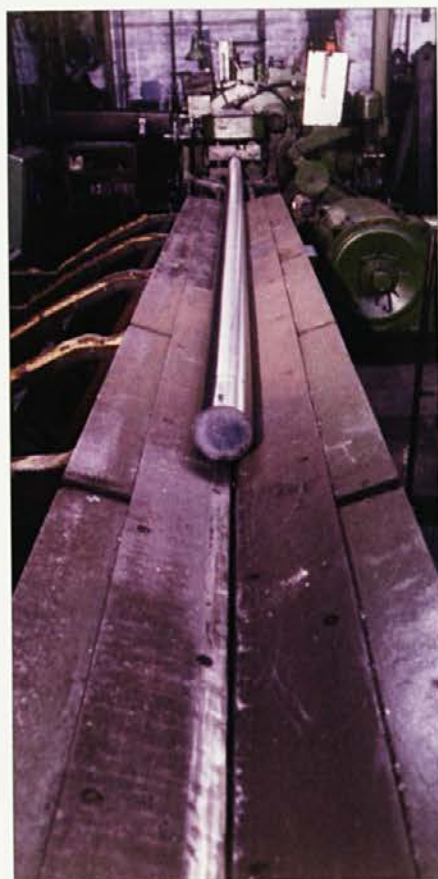

Tabela 1

Tone	Dejansko I.–VIII. 2003	8/12 plana 2004	Dejansko I.–VIII. 2004	Indeks 3 : 1	Indeks 3 : 2
Ingoti	63.722	65.067	67.677	106,2	104,0
EPŽ	2.212	1.600	2.170	98,1	135,6
Valjane gredice	32.628	33.611	33.520	102,7	99,7
Valjani profili	24.308	24.935	24.397	100,4	97,8
Kovano	16.163	17.483	18.067	111,8	103,3
Svetli profili	5.683	6.237	5.606	98,6	89,9
Skupaj	144.716	148.933	151.437	104,6	101,7

Proizvodnja odlitnega jekla po mesecih (Graf 1)

Plan 2004 = 8.130 ton/mesec

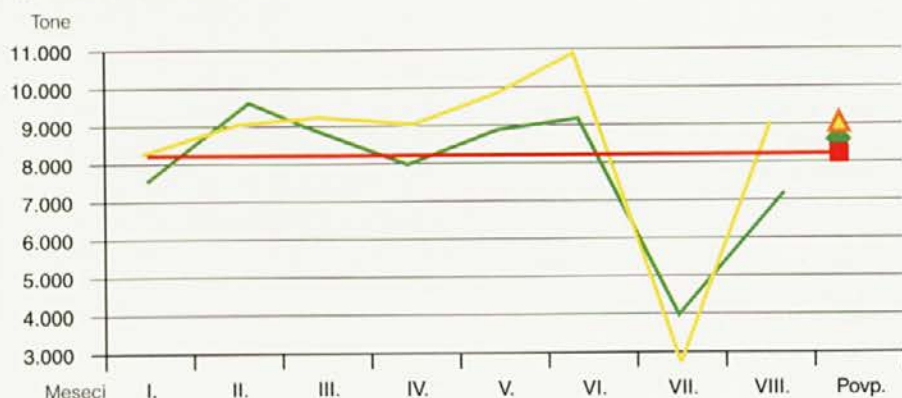
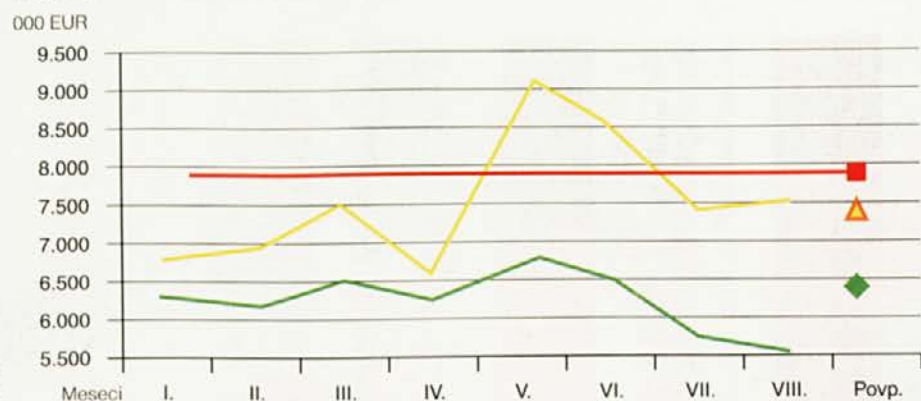

Tabela 2

	Dejansko I.–VIII. 2003	8/12 plana 2004	Dejansko I.–VIII. 2004	Indeks 3 : 1	Indeks 3 : 2
Vrednost prodaje – v mio EUR	50,3	63,5	60,8	120,9	95,8
Prodaja izdelkov – v tonah	44.490	46.800	48.574	109,2	103,8
Povprečna prodajna cena – v EUR/kg	1,085	1,334	1,208	111,3	90,6

Vrednost prodaje po mesecih (Graf 2)

Plan 2004 = 7.933.000 EUR/mesec

Legenda: —◆— Dejansko 2003 —■— Plan 2004 —▲— Dejansko 2004

Majda in Sebastjan Oblak

Na najvišjem vrhu severne Evrope

"Gresta na kakšno turo?" so naju pogosto spraševali znanci in prijatelji. "Ja, želiva si obiskati najvišji vrh severne Evrope na Norveškem," sva odgovarjala. "Pa saj tam ni višjih planin od naše Uršlje gore. Na Norveško se gre ogledovat fjorde," so nama odgovarjali. Podobni dialogi so se vrstili vse do najinega odhoda.

Fjord

Prvega avgusta sva s prijatelji in gorniki iz Avstrije in Češke poletela z letalom družbe Ryanair z graškega letališča v London, od tam pa v Oslo. Letalska družba je kar "solidna", ima le to napako, da ne počakajo tranzitnih potnikov in sedeža na letalu nimaš dodeljenega. Izboriti si ga moraš sam. Še sreča, da na letalu ni stojišč.

Iz Oslo, kjer smo prenočili, smo se z avtom odpeljali proti tristo kilometrov oddaljeni turistični vasi Lom. Med potjo smo snemali, fotografirali, občudovali pokrajino in se ustavili v Lillehammerju. Tu smo premerili korake do skakalnic, ledene dvorane in olimpijske vasi. Bili smo presenečeni nad nevzdrževanostjo teh objektov in okolice. Sicer pa, kdo bi vzdrževal tako velike objekte, če se na tekmi v veliki dvorani, ki sprejme več tisoč obiskovalcev, zbere le kakšnih tristo navijačev?

Po dolgih urah vožnje smo prispeli v vasico Lom, ki je tudi kulturni center sredi lepe narave, z značilno lokalno arhitekturo in seveda podnebjem. Lom je idealna

Fjord – od blizu

izhodiščna točka za pohode v pogorje Jotunheimen, v območju katerega je tudi Galdhøpiggen, najvišji vrh Norveške in severne Evrope, ali izletov na zahod in za ogled fjordov, kot so Stryn, Geiranger in Sogn. Poleti lahko tu smučaš na ledenikih, uživaš v raftingu, saj kamor koli pogledaš, so jezera in brzice. V vasiči stoji tudi zelo stara lesena cerkev. Že prvi pogled nanjo te spomni na Vikinge. Ogleda vreden je muzej mineralov,

Cerkev na Norveškem

Muzej v naravi (muzej mineralov, gorski muzej in muzej lokalne zgodovine)

Turistična ladja v fjordu

gorski muzej in muzej lokalne zgodovine, ki stoji v idiličnem borovem gozdičku.

Nekaj od omenjenega smo si ogledali. Naš cilj je bil povzpeti se na 2.469 m visok Galdhøpiggen. Na vrh je mogoč pristop z lokalnimi vodiči v navezi prek ledenika. Ko smo bili mi že na vrhu, smo videli, da lahko naveza, ki mora premagati 500-metrski vzpon, šteje tudi do sto planincev. Druga možnost je tura iz tabora na 1000 m nadmorske višine brez vodiča. Vzpon pa je višji in napornejši. Pa tudi gora se postavi navpično in pot zmorejo le dobro pripravljene.

Odločili smo se za "močnejšo" varianto, kajti vzpon v navezi je bil mogoč šele ob desetih dopoldne. Navada je, da gredo tukaj ljudje v gore dopoldne in ne zgodaj zjutraj. Naslednji dan smo se ob petih zjutraj odpeljali iz mirne in spokojne vasi proti taboru. Na tej višini je tudi gozdna meja, sto metrov višje je grmičevje, potem samo še lišaji in mahovi. Višje pa le še kamenje, sneg in led. Pot iz doline, kjer je tabor – nekaj hišic, večinoma si planinci postavijo šotore, se strmo zagriže v pobočje. Če se preveč zaletiš, ti že kmalu primanjkuje sape. Na začetku je še nekaj trave in cvetja. Vmes opaziš lišaje, med njimi tudi pravi islandski lišaj, pri nas je znan tudi kot pljučnik in je zelo dobro zdravilo. Strmina se tu in tam malo "uleže", da zajameš sapo in malo fotografiraš. Na okrog 1.500 m nadmorske višine se prebijamo po kamnitem brezpotju, kajti vsak si po svoje išče boljšo pot čez kamnite sklade. Večkrat opraviš daljšo in zavito pot, kot bi jo dejansko lahko. Po prvi zaplati snega opazimo vrh in si rečemo, da bomo v eni uri tam. Toda, ta vrh ni bil pravi. Premagati smo morali še dva takšna, pa še sedla med njimi, pa sneg, skale, ledenik. Seveda je bil vsak naslednji vrh višji. Po štirih urah smo bili končno na vrhu 2.469 m visokega Galdhøpiggena. Pot nazaj je bila seveda "vznesena" kot po vsakem doseženem cilju. Prve "zaspane" gornike smo srečali šele uro hoda od tabora in ko smo jim povedali, da jih čakajo še tri ure vzpona, smo slišali le vzdih: "O, ne!"

Po prihodu v Lom in osvežilnem tuširanju smo potovali okrog sto kilometrov do fjorda Geiranger. Najprej smo se ustavili na 1.500 m visoki razgledni točki in se nato po vijugasti cesti v dvajsetih minutah spustili do morja, kjer se z zalivom začne ali konča fjord. Tu doseže globina morja ob obali 800 metrov, ponekod tudi 1.000 metrov. Ta vodna cesta je široka okrog 500 metrov. Ob obeh straneh se strmo dviga pogorje. Občutek imaš, da je globoko dolino zalilo morje. Lepo in nenavadno je doživetje, ko slišiš morske galebe sredi pogorja.

Ta izlet in dan smo zaključili na obali fjorda, kjer smo za večerjo jedli okusnega lososa. Vrnitev v Lom se nam je zdela kot sanje in zjutraj smo se po prečudoviti pokrajini vračali v Oslo, kjer smo kupili spominke, in potem poleteli proti Londonu in Salzburgu – letalo za Gradec smo zamudili. Nekaj ur avtomobilske vožnje in končno smo bili doma.

Nagradna križanka

					VOJAŠKA TRONJAVNA V ZDA	ZGORNJI DEL SOBE		VITEZ	VELIKA NJIVA	ANG. FIZIK NEWTON	
			IKO	IGRALNA KARTA VOLKULJA IZ KNJIGE O DŽUNGLI	A			EPSKE PESNITVE	E		
			NIZEK ŽENSKI GLAS		L			KARIK. BOŽO	K		
			OBMEJNA VOJAŠKA STAVBA		A					V	
			ČUSTVO		M						I
			OZIRALNI ZAJEMK								T
	IRSKA REPUB. ARMADA	GERMANSKI OREL	ULICA (ITAL.) POSVEČENA OSEBA			DENARNA USTANOVA	VOJAŠKA ZVEZA DRŽAV				
SREDIŠČE MOLDAVIJE					NAD- STROPJE	BINE ANDREJČ					
MESTO V MEŽSKI DOLINI						ADI NEŽMAH					
ZAPORNIK						ALUMINIJ					
	JANEZ BELAJ	ŽENSKA, KI TKE									
		VONJAVA									
ZAČIMBA ANIS						4. RIMSKI KRALJ		MESTO V SEV. ITALIJI	MESTECE OB TISI	KAREL AJD	
SKRB						ANDREJ KASTELIC	SUROVINA ZA CIGARETE				
	ORGAN VIDA					MESTO V KALIFORNJI	PLAZ				
	UČENJE					JEZERO V RUSIJI					
PAMET			GORNJA OKONČINA				GLAVNI ŠTEVNIK				
			OZKA DESKA				EDI LOVŠE				
PTICA SELIVKA							ŽILE OOVODNICE			PREGOVOR	
							GLAS			OŽINA NA MALAKI	
	VEZNIK	RADIKAL OCETNE KISLINE						TRKANJE			
		GORA V SVIČI						1. IN 5. ČRKA			
POTEPUH								ANG. PLOŠČ. MERA			
OČE ATI				IME LIT. JUNAKINJE KARENINE				VOLNENA KOCA			

Rešitev križanke pošljite do 5. 11. 2004 v uredništvo internega časopisa Metal. Čakajo vas denarne nagrade: **3 x 5.000 SIT**, ki jih bo med reševalce razdelil žreb. Pri žrebanju bomo posamezniku upoštevali samo eno rešitev. Tistim, ki časopis shranjujejo ali pa ga želijo ohraniti v nespremenjeni obliki, sporočamo, da sprejemamo tudi rešitve fotokopirane križanke.

Nagradna križanka, objavljena v štirinajsti številki internega informativnega časopisa Metal.

Rešitev vodoravno:

DP, PES, ROKADA, ALANIN, KINIKI, DOPUST, NENI, VARAN, ALEMANI, DAVORIN, IVER, AU, MA, JOSIP, RUM, TLAKA, STO, AS, AKER, ALBERT, ŽELE, KAID, OPALTA, OKNO, LI, AIL

Žreb je določil, da nagrade (5.000 SIT) prejmejo:

Marjan Abraham, Čečovje 40 B, 2390 Ravne na Koroškem; **Karmen Jakopin**, Sistemska tehnika d. o. o., skupina VIATOR & VEKTOR; **Matevž Vavčič**, SŽ-Metal Ravne d.o.o.

Nagrajencem čestitamo.

Vaši podatki:

Ime _____

Priimek _____

Zaposlen/a _____

Ulica in hišna številka _____

Poštna številka in kraj _____

